

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA

Cu titlu de manuscris

CZU:340.12(043.3)

SÎLI IRA

FUNDAMENTELE TEORETICE ALE CALIFICĂRII JURIDICE

SPECIALITATEA: 551.01 – TEORIA GENERALĂ A DREPTULUI;

AUTOREFERAT

AL TEZEI DE DOCTOR ÎN DREPT

CHIȘINĂU, 2019

Teza a fost elaborată în cadrul Departamentului Drept Public al Universității de Stat din Moldova.

Conducător științific:

ARAMĂ Elena, doctor habilitat în drept, profesor universitar.

Referenți oficiali:

1. **SMOCHINĂ Andrei**, doctor habilitat în drept, profesor universitar.
2. **NEGRU Alina**, doctor în drept, conferențiar universitar.

Consiliul Științific Specializat a fost aprobat de către Consiliul de Conducere al ANACEC prin decizia nr. 4 din 09 iulie 2019, în următoarea componență:

1. **AVORNIC Gheorghe**, președinte, doctor habilitat în drept, profesor universitar.
2. **MOCANU Veronica**, secretar științific, doctor în drept, conferențiar universitar.
3. **GRECU Raisa**, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar.
4. **NEGRU Andrei**, doctor habilitat în drept, profesor universitar.
5. **BALTAG Dumitru**, doctor habilitat în drept, profesor universitar.

Susținerea tezei va avea loc pe data de **03 octombrie 2019**, ora **16:00**, în cadrul ședinței **Consiliului Științific Specializat D 551.01–96 din cadrul Universității de Stat din Moldova**: (MD-2009 Republica Moldova, municipiul Chișinău, str. A.Mateevici, nr. 60, bloc 4, sala 222).

Teza de doctorat și autoreferatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, la Biblioteca Centrală Universitară a Universității de Stat din Moldova și pe pagina web a C.N.A.A. (www.cnaa.md).

Autoreferatul a fost expediat la _____.

Secretar științific al Consiliului Științific Specializat:

MOCANU Veronica,

doctor în drept, conferențiar universitar _____

Conducător științific:

ARAMĂ Elena,

doctor habilitat în drept, profesor universitar _____

Autor:

SÎLI Ira

© SÎLI Ira, 2019

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța temei investigate.

Cultura juridică a unei societăți se dezvoltă o dată cu calitatea actului de justiție, dar pentru ca actul de justiție să fie credibil și acceptat ca atare de societate, acesta trebuie să fie bine argumentat juridic pentru a nu permite interpretări și a nu trezi dubii privind neprofesionalismul organului în cauză. Calificarea juridică este o problemă de drept puțin studiată în doctrina științifică națională, și aceasta în situația în care analiza procesului de realizare a dreptului prin intermediul aplicării normei juridice, denotă clar că în multitudinea de reglementări legale este destul de complicată identificarea unei anume norme de drept care se potrivește perfect situației de fapt ce solicită o calificare juridică.

Calificarea juridică reprezintă una din problemele esențiale în știința juridică și este, totodată, de o relevanță impunătoare pentru practica juridică, constituind, în același timp, o obligație juridică pentru organele de stat atunci când aplică legea sau inițiază un act normativ. Fără o abordare teoretică a aspectelor legate de acest concept această obligație este practic imposibil de îndeplinit la un nivel corespunzător, în special dacă se raportează la scopul de edificare a unui stat de drept.

Dezvoltarea socială actuală, creșterea în complexitate și volum a relațiilor (situațiilor de fapt) inter și intra-sociale, amplifică sarcinile organelor juridice și determină o creștere a capacității lor de receptare a comandamentelor sociale, de apreciere proprie a acestor comandamente, de perfecționare a transpunerii lor în viața cotidiană. Nu este întâmplător faptul că în condițiile actuale, este tot mai larg dezbătută problema unei direcții specifice a științei dreptului - știința realizării și aplicării corecte a dreptului, care necesită concentrarea eforturilor asupra calificării juridice.

Identificarea conceptului și a etapelor procesului de calificare ar permite structurarea unui model de acțiune ce trebuie întreprins în evitarea și depășirea erorilor de calificare juridică. Cunoașterea mecanismului de calificare a normei juridice implică formarea unor standarde legale care ar servi drept orientare pentru cei ce au mai puțină experiență în identificarea normei potrivite situației de fapt.

Rolul conceptelor și instrumentelor juridice la realizarea unei calificări temeinice și corecte este unul esențial. Fundamentul logic al procesului de calificare juridică poate să trezească interes oricărui teoretician și practician, întrucât întregul mecanism de căutare a normei se fundamentează pe reguli ale logicii formale, reguli care, utilizate corect, pot consolida și dezvolta așa-numita *”calificare juridică intuitivă”*.

Literatura juridică de specialitate duce lipsă de studii și abordări teoretice exclusive a domeniului calificării juridice, deși se bucură de o multitudine de studii legate de interpretarea juridică, aplicarea normei juridice, realizarea normei de drept. În această ordine de idei, considerăm că nu ar fi complet domeniul teoretico-științific al teoriei generale a dreptului fără studierea individualizată a calificării juridice, atât ca proces, cât și ca rezultat.

Scopul și obiectivele tezei. Scopul prezentei teze îl constituie cercetarea complexă și multilaterală a calificării juridice pentru identificarea problemelor ce țin de fundamentarea teoretică a acesteia, conceptul calificării juridice fiind studiat în temei pe terenul dreptului intern, prin intermediul elucidării calificării juridice nu numai în procesul aplicării, dar și în cel al elaborării dreptului, astfel încât argumentarea științifică a fundamentelor acestui concept să permită formularea concluziilor și recomandărilor în ajutorul practicii juridice la etapa actuală.

În cuprinsul tezei și-au găsit materializarea eforturile noastre în abordarea acestor probleme, ele fiind concretizate prin tratarea în profunzime și prin realizarea următoarelor obiective:

- Studiul literaturii teoretico-juridice de specialitate și analiza studiilor juridice ramurale cu referire la calificarea juridică în dreptul intern, în scopul evidențierii opiniilor existente referitoare la acest subiect și identificării problemelor de cercetare;
- Analiza teoretică ce ține de delimitarea conceptuală a noțiunii de calificare juridică de alte noțiuni adiacente, dar și demonstrarea interacțiunii și legăturii genetice dintre acestea;
- Determinarea esenței calificării juridice și formularea definiției proprii referitor la conceptul calificării juridice în sens restrâns și în sens extins;
- Stabilirea și delimitarea rolului calificării juridice ca proces și a calificării juridice ca rezultat;
- Aprecierea procesului de realizare și de elaborare a dreptului prin prisma identificării locului și rolului calificării juridice;
- Definierea și caracterizarea conceptului și categoriei în calitate de instrumente fundamentale în procesul de calificare juridică;
- Analiza jurisprudenței naționale (în temei prin cercetarea hotărârilor explicative și avizelor consultative ale Curții Supreme de Justiție din Republica Moldova) în scopul aprofundării și cizelării conceptului de calificare și a evidențierii erorilor de calificare juridică la etapele de aplicare a dreptului;
- Clasificarea și caracterizarea tipurilor de calificări juridice și a calificării în drept;

- Identificarea și analiza etapelor procesului de calificare juridică;
- Valorificarea rolului principiilor generale ale dreptului, a conceptelor vagi și a operației de definire la realizarea calificării juridice corecte.

Metodologia cercetării științifice s-a fundamentat pe utilizarea și interacțiunea diferitor metode și tehnici, principii, teze, postulate ce stau la baza cunoașterii științifice a fenomenului studiat. Astfel în investigarea problemei calificării juridice au fost folosite metodele: comparativă, sistemică, logică (cu vastul său conținut ce cuprinde formele și operațiunile logice: analiza și sinteza, inducția și deducția, generalizarea și specificarea, diviziunea și clasificarea, raționamente, silogismul etc.), metoda istorică, metoda statistică. Metoda statistică în fond ne-a ajutat să sistematizăm materialele jurisprudențiale ale Curții Supreme de Justiție (11 pagini anexe), analiza cărora a stat la fundamentul argumentării concluziilor și recomandărilor practice referitor la posibilitatea depășirii dificultăților în procesul de calificare juridică. Cercetarea a îmbinat analiza elementelor teoretice cu situații concrete din jurisprudență ceea ce a consolidat caracterul novator științific al prezentei teze.

Noutatea științifică a rezultatelor obținute, constă în contribuția adusă la studierea conceptului de calificare juridică, de evidențiere a locului și rolului calificării juridice, analiza teoretică a elementelor de structură a calificării juridice din două perspective, clasificarea formelor și tipurilor de calificare juridică ce schimbă viziunea metodologică orientată asupra acestor categorii de maximă generalitate și cu interferențe practice.

Astfel, în procesul de investigație au fost obținute următoarele rezultate:

- s-a analizat gradul de elaborare în doctrina juridică a conceptului și caracteristicilor calificării juridice, a locului și rolului calificării juridice, ceea ce s-a soldat cu identificarea subiectelor-cheie supuse cercetării;
- s-a efectuat o analiză complexă, multiaspectuală a conceptului de "calificare juridică" argumentându-se aderarea la unele curente și opinii formulate în doctrină, cu explicațiile de rigoare vizând poziția personală ;
- s-a determinat importanța teoretică și practică a instrumentelor juridice în procesul de realizare a calificării juridice;
- a fost elucidat locul și rolul calificării juridice în procesul de aplicare a dreptului și a fost pusă problema relevanței acesteia în procesul de elaborare a dreptului;
- s-a determinat semnificația conceptelor și categoriilor juridice în scopul depășirii dificultăților în cadrul procesului de realizare a dreptului.
- s-au constatat criteriile de clasificare ce stau la baza tipurilor calificării juridice;

- a fost efectuată o analiză a obstacolelor întâmpinate de organele de aplicare a dreptului în procesul de calificare și au fost depistate principalele erori ce pot fi evitate în acest proces;
- s-a studiat contribuția operei de definiție la realizarea calificării juridice;

Importanța teoretică și valoarea aplicativă a tezei sunt determinate de actualitatea și noutatea sa științifică și derivă din rezultatele științifice obținute, sintezele și analizele realizate pe parcursul cercetărilor, precum și concluziile și recomandările formulate la finele lucrării. Toate în ansamblul lor au menirea de a contribui la aprofundarea cunoștințelor teoretice privind fundamentarea conceptului calificării juridice, a elementelor sale, la identificarea contribuției calificării juridice în procesul de realizare a dreptului, delimitarea metodologică clară a calificării juridice de concepte adiacente, aprecierea tendințelor dezvoltării calificării juridice ca etapă distinctă în domeniul realizării dreptului cu scopul edificării statului de drept în Republica Moldova.

Ideile și concluziile cuprinse în conținutul tezei sunt și pot fi utilizate:

- în plan doctrinar-teoretic, ca sursă științifică pentru abordarea ulterioară a problematicii calificării juridice ca proces și rezultat și a unor probleme particulare ce țin de procesul de calificare juridică ;
- în plan normativ-legislativ, în activitatea de elaborare corespunzătoare a dreptului în cadrul procesului de reformare a legislației din domeniul civil, penal, internațional cu referire la calificarea juridică, inclusiv, în procesul de modificare și completare a legislației ce reglementează responsabilitatea statului pentru acțiunile funcționarilor și pentru eventualele consecințe negative survenite ca rezultat al aplicării neuniforme și eronate a reglementărilor legale etc.;
- în procesul didactic universitar sunt utilizate la predarea unor discipline, precum: Teoria generală a dreptului; Metodologia juridică, Axiologia juridică, Logica juridică, precum și la disciplinele juridice de ramură.

Implementarea rezultatelor cercetării. Rezultatele științifice obținute sunt utilizate în activitatea de analiză și studiu a actelor de aplicare, în scopul identificării erorilor de calificare juridică pentru formularea unor standarde cu caracter de recomandare pentru procesul de realizare a dreptului, și aplicare uniformă a prevederilor legale. Implementarea acestor rezultate vizează de asemenea procesul educațional la Facultatea de drept a USM.

Aprobarea rezultatelor cercetării. Lucrarea a fost elaborată în cadrul Departamentului Drept Public al Universității de Stat din Moldova, fiind examinată atât în ședința Departamentului, cât și în ședința Seminarului Științific de Profil.

Rezultatele cercetării au fost expuse în publicațiile autorului și în comunicările prezentate la conferințele științifice naționale și internaționale, după cum urmează:

1. Sîli Ira „Calificarea juridică corectă a faptelor – mecanism de implementare a asigurării protecției datelor cu caracter personal” În materialele Conferinței științifico-practice „Provocările societății contemporane”. Protecția datelor cu caracter personal: o nouă provocare. Chișinău, 2014. 190p., p. 129-134;
2. Sîli Ira „Concepte și categorii în drept ca instrumente ale calificării juridice – spre asigurarea aplicării normelor constituționale” În: Volumul Colectiv al Conferinței internaționale „Constituția și societatea contemporană organizată de Centrul de Studii și Cercetării Juridice și Socio-Administrative din cadrul Universității Petrol Gaze din Ploiești și Asociația Română de Drept și Afaceri Europene (ARDAE), București: Editura Universitară, 2014, 476p., p. 206-213;
3. Sîli Ira „Importanța operației de definire în calificarea juridică” În: Materialele Conferinței Științifice Internaționale cu genericul: „Rolul științei și educației în implimentarea Acordului de Asociere la Uniunea Europeană”, Chișinău, 5 februarie 2015, Eveniment dedicat aniversării a 60 de ani ai academicianului Valeriu Canțer, președinte al CNAA. Lucrări expuse în cadrul atelierului socio-uman, desfășurat în incinta USPEE „Constantin Stere”, Iași: ed.Vasiliana 98, 2015, 790p., p.107-109;
4. Sîli Ira, „Stabilirea stării de fapt în procesul de calificare juridică/ Establishing the facts in the process of legal qualification” În: Journal of Law and Administrative Sciences (JOLAS) www.jolas.ro Special Issue/2015; 924p., p. 855-859;
5. Sîli Ira, „Necesitatea interpretării dreptului ca element al calificării juridice”, Culegerea comunicărilor participanților la Conferința științifică internațională „Interacțiunea Dreptului intern cu dreptul internațional: provocări și soluții” manifestare dedicată celei de a 70-a aniversări a dlui profesor universitar Nicolae Osmochescu. Volumul III, Tipografia Centrală, Chișinău 2015, 184p., p. 147 – 151;
6. Sîli Ira, „Realizarea calificării juridice în diverse ramuri de drept” Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin Cercetare și Inovare” cu prilejul aniversării a 70 de ani de la fondarea Universității de Stat din Moldova, septembrie 2016, Vol. II. Chișinău CEP USM, 2016, 248p., p.225-229;
7. Sîli Ira „Fundamentarea logică a procesului de calificare juridică” Conferința Științifică Internațională „Perspectivele și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației”, 7 iunie 2016, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul , Materialele Conferinței, Volumul I, Cahul 2016, 444p., p.163-165;

8. Sîli Ira, Aramă Elena Statul de drept: între legisprudență și jurisprudență , Revista Națională de drept nr.6, Chisinau 2017, 2 – 8p.;

9. Sîli Ira, „Reflecții asupra delimitărilor conceptuale în procesul de calificare juridică”, Conferința științifică „Integrare prin Cercetare și Inovare” Școlile Doctorale ale Universității de Stat din Moldova, organizează în perioada, 9-10 noiembrie 2017. Conferința Științifică Națională cu participare internațională „Integrare prin Cercetare și Inovare”, ediția 2017, 375p., p.298-301;

10. Sîli Ira, Calificarea juridică și procesul de elaborare a normelor de drept, În Materialele Conferinței Științifice naționale cu participare internațională. Integrare prin cercetare și inovare. 8 și 9 noiembrie 2018. Chișinău – 2018. Rezumate ale comunicărilor Științe Juridice. – Chișinău: CEP USM 2018, 401p., p.96-99;

Sumarul compartimentelor tezei. Structura tezei este determinată de scopul și obiectivele cercetării și este alcătuită din adnotare, lista abrevierilor, introducere, patru capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie, anexe.

Publicații la tema tezei. Rezultatele investigațiilor au fost reflectate în 10 publicații în reviste de specialitate și culegeri de articole acreditate de CNAA și în comunicările publicate ale conferințelor naționale și internaționale, volumul cărora este de 3.92 c.a.

Volumul și structura tezei: Introducere, patru capitole, concluzii generale și recomandări. Bibliografie din 250 titluri, 132 pagini text de bază, 11 pagini anexe, declarația privind asumarea răspunderii, CV-ul autorului.

Cuvinte-cheie: Calificare juridică, proces, rezultat, elaborarea dreptului, realizarea și aplicarea dreptului, concepte, categorii, standarde, principii, dificultăți de aplicare, erori de calificare.

CONȚINUTUL TEZEI

În *Introducere* sunt argumentate actualitatea și importanța studierii problemei abordate, sunt stabilite scopul, obiectivele și metodologia cercetării, determinate noutatea științifică, semnificația teoretică și valoarea aplicativă a tezei, etapele aprobării rezultatelor cercetării. Introducerea se încheie cu un sumar succint al compartimentelor tezei.

În *capitolul I „Analiza situației în domeniul de cercetare a problemei calificării juridice”*, divizat în trei paragrafe, sunt propuse investigației și analizei opriniile autorilor referitoare la conceptul, esența și problematica calificării juridice. În primul rând sunt reflectate accepțiunile calificării juridice prezentate în literatura științifică, în care s-a atestat

o diversitate tipologică, configurându-se momentele care condiționează multitudinea opiniilor cu privire la conținutul conceptului de calificare juridică în raport cu alte noțiuni adiacente, precum și au fost reflectate principalele dificultăți în determinarea acestui concept.

Calificarea juridică reprezintă o temă fundamentală de interes pentru metodologia dreptului știința și practica juridică, fiind atribuită la procesul de aplicare a dreptului. Abordarea ramurală a acestei teme de cercetare ține de domeniul dreptului penal, civil și comercial internațional.

Ulterior, au fost analizate în ansamblu studiile cercetătorilor naționali și străini ce au abordat în lucrările sale subiecte ce țin de tematica calificării juridice. În doctrina națională, cât și în doctrina străină nu vom găsi studii fundamentale dedicate în mod special domeniului sau problematicii calificării juridice, cu excepția literaturii juridice ruse unde în ultimii ani au apărut câteva lucrări cu privire la acest subiect.

În timp ce unele aspecte ale calificării juridice în cadrul aplicării dreptului au fost subiectul cercetării în doctrina juridică, în cea autohtonă nici nu s-a pus problema calificării juridice înfăptuite de legiuitor [legisprudența] [14, p.3]. Prin urmare, devine evidentă sarcina doctrinei de a completa acest gol din teoria autohtonă în scopul aprofundării ei și de a veni cu concluzii și propuneri concrete în vederea eliminării lacunei în cauză din știința juridică și din sistemul juridic. De aceea în lucrarea de față a fost formulat scopul de a realiza o cercetare complexă a fundamentării teoretice a calificării juridice în vederea elucidării esenței, valorii și locului acesteia atât în doctrina teoretică a Republicii Moldova, cât și în practica juridică în scopul identificării unor soluții pentru dezvoltarea și sporirea eficienței dreptului prin practicarea calificării juridice corecte.

În capitolul II „Delimitări conceptuale ale calificării juridice” a fost realizată o analiză detaliată a conceptului de calificare juridică și a noțiunilor adiacente. S-a determinat importanța calificării juridice a faptelor în contextul edificării statului de drept, de asemenea, s-a identificat locul și rolul calificării juridice în primul rând în procesul de realizare și aplicare a dreptului [13, p.108]. Calificarea juridică este o parte componentă a unui amplu proces de realizare a dreptului la care își aduce aportul în mod esențial. Calificarea corectă contribuie la dezvoltarea unei culturi juridice a subiecților de drept, în particular, și a întregii societăți, în general.

Calificarea juridică ca și proces în sine prevede respectarea unor reguli, de la constatarea faptei până la identificarea și nominalizarea prevederii legale aplicabile, astfel contribuie la ordonarea activității atât a subiecților implicați în realizarea dreptului, cât și a

celor ce participă la legiferare [14, p.7]. Autorii din domeniul dreptului civil și al dreptului internațional privat prin calificare înțeleg operațiunea de determinare a categoriei juridice în care se încadrează o situație de fapt, având drept consecință indicarea legii competente [7, p. 2556; 6, p.64].

Totodată, calificarea juridică include în sine mai multe acțiuni: nominalizarea normei juridice, verificarea autenticității sale și a forței juridice a normei în cauză, corelarea normei alese cu alte norme juridice, sesizarea erorilor de redactare a actului juridic, verificarea validității normei juridice, rezolvarea unor situații generate de existența unor norme conflictuale, verificarea legalității actului juridic, respectiv conformitatea normei juridice cu actele normative se face în raport cu diferite categorii de acte de aplicare.

A fost studiată legătura dintre calificarea juridică și elaborarea dreptului, stabilind interdependența acestor domenii ce se completează reciproc.

Calificarea juridică este un subiect de importanță majoră și pentru elaborarea dreptului, proces pentru care în ultima perioadă de timp în doctrina juridică străină s-a utilizat termenul de legisprudență (L. Withgens).

Legisprudența este caracterizată ca teoria rațională a legislației, ce constă în respectarea ideii de libertate ca și principiu, oferind legiuitorului posibilitatea de a introduce inovații legislative în sistemul dreptului, ținând cont de principiile constituționale și internaționale. Astfel, rezultatul procesului de aplicare și de calificare juridică este precedat de acțiunile celui ce interpretează norma, dar și de capacitatea de evaluare și anticipare a posibilei evoluții a relațiilor sociale reflectată în textul normativ-juridic aprobat de legiuitor.

În capitolul III „Repere ale identificării fundamentelor calificării juridice” s-a realizat prin investigație științifică complexă a structurii calificării juridice, fiind pe larg analizate etapele calificării juridice și tipurile calificării juridice. În literatura de specialitate calificarea juridică este cercetată în temei ca proces, iar în unele (puține) lucrări și ca rezultat și deși sunt opinii diferite și contradictorii, nu putem să nu apreciem contribuția din ambele perspective ale calificării juridice. De aceea a fost studiată calificarea juridică în ambele ipostaze: calificarea juridică ca proces și calificarea juridică ca rezultat, fiind delimitate elementele de structură din perspectiva abordării teoretice și practice a acestui domeniu de cercetare.

Calificarea este caracterizată ca o activitate cognitivă ce se produce treptat, astfel încât poate fi împărțită în segmente de timp, numite etape (stadii, faze) [5, p.129]. Etapele și succesiunea lor se caracterizează prin obiectivitate, adică prin faptul că diviziunea în etape are

un caracter obiectiv, dar se deosebesc prin conținut, adică intervine și elementul subiectiv prin specificul profilului agentului cunoscător.

Calificarea juridică constă în evidențierea acelor semne ce sunt relevante din punct de vedere juridic, proces ce presupune efectuarea unei operații logice pentru a putea compara faptul concret cu cel prevăzut de norma juridică, pentru că metodologic nu este posibil a compara concretul cu generalul, pentru aceasta transformăm concretul în general [12, p.164]. Această operație se sprijină pe normele de drept material și este parte integrantă a procesului de aplicare, dar în primul rând, al celui de calificare.

Analizând tipurile de calificări, am obținut posibilitatea să caracterizăm mai complet conceptul calificării juridice, astfel încât am stabilit propriile criterii de evidențiere a tipurilor calificării juridice, ținând cont de cele două perspective enunțate în teză, perspective în care poate fi privită calificarea juridică. În acest sens am delimitat atât criteriul temporalității, cât și calitatea subiecților calificării, suma circumstanțelor de fapt, conținutul normelor alese pentru calificare și impactul pe care îl poate avea rezultatul calificării în raport cu sistemul normelor de drept și în raport cu eficiența aplicării dreptului în relații sociale concrete [13, p.107].

În capitolul VI „Instrumente și modalități de depășire a dificultăților în procesul de calificare juridică” reprezintă o analiză teoretico-practică a calificării juridice, fiind pus accentul pe aspectul practic al domeniului.

În rezultatul cercetărilor întreprinse s-a constatat că o importanță aparte în calificarea juridică o au conceptele, categoriile, definițiile, întru cât în cadrul oricărui sistem de drept există cuvinte, termeni, noțiuni claritatea înțelesului acestora urmează să fie redat de cel ce califică și are cunoștințe în acest domeniu, căci diversitatea ramurilor de drept, sau chiar în diverse contexte termenii, noțiunile pot avea înțelesuri diferite [11, p.207-210].

Calificarea în cadrul conceptelor vagi, spre deosebire de cele strict determinate, este mai dificilă și în acest caz poate fi facilitată de standardele juridice [1, p.76]. Standardul nu este o normă, ci o tehnică de formulare și aplicare a regulii de drept. La rând cu standardele, principiile generale ale dreptului pot fi utilizate de legiuitor și de cel ce aplică dreptul pentru a da o calificare corectă și a face să triumfe dreptatea în relațiile sociale. Majoritatea autorilor consideră principiile generale idei originare menite să lumineze elaborarea și aplicarea dreptului, deci, relevanța lor pentru domeniul juridic, adică atât pentru elaborarea, cât și pentru realizarea dreptului este în afara oricăror dubii.

S-a studiat practica Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova pentru a fi determinată relevanța în cadrul calificării juridice a instrumentelor și conceptelor juridice pentru depășirea lacunelor de drept. Sub aspect teoretic și practic s-a încercat identificarea soluțiilor pentru

depășirea erorilor de calificare juridică, cât și modalitatea de înfăptuire a unei calificări juridice calitative de către subiecții implicați în procesul de înfăptuire a justiției și realizare a dreptului [11, p.208].

S-a constatat că dat fiind faptul că, calificarea juridică este o activitate cognitivă, erorile de logică sunt des întâlnite la interpretarea juridică a conținutului textului legii în procesul de realizare a dreptului.

Calificarea se realizează în primul rând după regulile logicii formale, după așa numitele reguli ale silogismului logic [12, p.164]. Cele mai multe erori de calificare au la origine cauze subiective, dar în linii mari erorile pot fi divizate în erori de natură factologică (informațiile pe care cel ce califică le dobândește pot fi incomplete sau eronate, să nu corespundă adevăratei stări de lucruri) și erori de apreciere, care pot fi comise dacă sunt neglijate legile logicii, principiile dreptului, interpretarea este defectuoasă.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI:

Analiza realizată asupra conceptului calificării juridice, a delimitării acestuia de alte concepte similare, evidențierea elementelor de structură și a tipurilor calificării juridice a permis identificarea unor instrumente și modalități de depășire a dificultăților de calificare, astfel încât în final scopul tezei declarat inițial a fost atins, iar obiectivele propuse – îndeplinite. În rezultatul cercetării prin diverse metode și procedee a materialelor expuse în teză pot fi formulate următoarele concluzii:

1. Referitor la stadiul actual al cercetărilor științifice a problemei calificării juridice se poate susține cu certitudine că această problemă în Republica Moldova nu a făcut obiectul cercetărilor științifice juridice din perspectiva teoriei generale a dreptului și doar tangențial din cea a disciplinelor juridice de ramură. Situația este relativ asemănătoare și în doctrina juridică din România și din Federația Rusă, cu unele excepții pentru cercetătorii dreptului penal din Federația Rusă care au dezvoltat o teorie a calificării infracțiunilor pe larg receptată în statele - foste republici ale URSS, iar în ultimii ani au început să apară și lucrări teoretico-juridice pe unele aspecte ale calificării juridice.

2. Analizând opiniile doctrinarilor și textele normativ-juridice a fost formulată concluzia că însăși conceptul calificării juridice este perceput și formulat neunivoc, accentul în totalitate fiind pus de autorii ruși doar pe calificare ca proces, dar nu și ca rezultat. Polemizând cu acești autori, în teză am optat pentru expunerea clară a poziției adoptate, evitând ambiguitățile, astfel

încât am tratat problema calificării pe ambele direcții de cercetare: ca proces, dar și ca rezultat, ținând cont atât de planul epistemologic, cât și de cel volitiv-practic .

3. O altă concluzie importantă rezidă în recunoașterea relevanței calificării juridice nu numai pentru aplicarea dreptului, respectiv pentru organele abilitate de către stat cu aplicarea dreptului, dar și pentru elaborarea dreptului, adică calificarea ce se impune și legiuitorului care este obligat cel puțin în linii mari să prevadă potențialele raporturi juridice ce se vor crea, modifica ori stinge, având la bază normele juridice ale legii inițiate. În acest proces legiuitorul este uneori (atunci când este sesizată) ghidat de Curtea Constituțională, fapt care consolidează fundamentele statului ce aspiră spre democrație și stat de drept.

4. Calificarea juridică este un fenomen atât de complex, încât o singură formulare a acestuia este imposibilă, astfel încât putem apela la definiția în sens îngust și în sens extins. Calificarea juridică fost definită în teză ca fiind procesul și rezultatul aceluși proces de atribuire de către organele abilitate cu aplicarea dreptului unor fapte, obiecte, situații a semnificației juridice, adică aprecierea acestora din punct de vedere al consecințelor juridice se survin în rezultatul întrunirii condițiilor impuse prin drept – aceasta ar fi sensul restrâns al calificării juridice. În sens extins - calificarea juridică reprezintă procesul și rezultatul aceluși proces de atribuire unor fapte, obiecte, situații a semnificației juridice, ce se exprimă în compararea și fixarea corespondenței sau necorespondenței semnelor acestor fapte, obiecte, situații concrete semnelor enunțate de normele juridice.

5. Definițiile precedente pot fi suplimentate cu încă una care ne aparține și care, pe lângă cele enunțate în definiția în sens extins, dă trimitere și la starea de certitudine ce intervine în rezultatul calificării: Calificarea juridică reprezintă modalitatea de tranziție de la incertitudinea juridică la certitudinea juridică în procesul de apreciere a unor fapte, obiecte, situații din lumea înconjurătoare cu scopul de a le introduce în câmpul juridic, a le acorda o semnificație juridică, de a le compara și fixa corespunderea sau necorespunderea semnelor faptelor, obiectelor, situațiilor cercetate semnelor indicate de norma juridică.

6. Pentru prima dată în doctrina autohtonă am realizat clasificarea calificării juridice din două perspective: ca proces și ca rezultat. Din prima perspectivă am depistat elementele temporale ce caracterizează activitatea subiectului în sarcina căruia este calificarea, iar în al doilea caz – cele de analiză a esenței, în urma analizei raporturilor juridice sau doar a unor elemente ale lor. În prima perspectivă am analizat procesul de calificare în interconexiunea firească cu aplicarea dreptului, interpretarea și concretizarea normei/normelor juridice alese pentru calificare, totodată optând pentru o delimitare a calificării de celelalte activități. În al doilea caz, inspirându-ne din clasificarea în critica superioară și inferioară a normei juridice

dată de autori ruși, am divizat elementele necesare calificării în funcție de propriile criterii și anume a elementelor intrinseci și extrinseci normei juridice alese. Terminologia noastră apare ca mai adecvată, fiindcă nu impune agentul cunoscător (inclusiv și calificator) să ierarhizeze și să subestimeze relevanța vreo uneia dintre ele, așa cum rezultă din divizarea adoptată de doctrina rusă în critică superioară și critica inferioară, denumirea ultimei sugerând o importanță redusă pentru calificare ceea ce nu este cazul.

7. Tipurile calificării au fost determinate după propriile criterii stabilite în rezultatul analizei materialelor tezei, atât doctrinare, normativ-juridice, cât și a unor acte de jurisdicție ale instanței supreme de justiție din Republica Moldova. În acest caz a fost necesar de stabilit, pe lângă sensul termenului de „calificare juridică”, și a sensului termenilor de „calificare în drept” și „calificare în domeniul juridic”, diferența fiind realizată în acest caz în funcție de criteriul subiectului ce califică și al obligativității calificării pentru organele de stat.

8. Dimensiunea metodologică a calificării juridice este prezentată în teză sub denumirea de instrumente și modalități ale depășirii dificultăților în cadrul calificării juridice, unde în calitate de instrumente sunt indicate conceptele, categoriile, definițiile, iar în calitate de modalități suplimentare – standardele și principiile generale ale dreptului, ce luminează calea celui ce califică, îndrumându-l în direcția corectă a calificării.

9. Din analiza materialelor statistice din Curtea Supremă de Justiție am evidențiat și clasificat principalele erori admise de instanțele judiciare în procesul de calificare. De altfel acestea rezultă și din solicitările care sunt adresate Curții Supreme de Justiție de a emite avize consultative pentru instanțe, din însăși avizele consultative adoptate de Curtea Supremă, precum și din hotărârile explicative ale Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova din ultimii 5 ani, materiale care au fost prezentate în teză sub forma unor tabele ce au fost supuse cercetării științifice.

10. Factorii ce determină comiterea greșelilor de calificare de către instanțele judecătorești de la noi pot fi divizați în două grupuri: obiectivi și subiectivi, iar însăși erorile pot fi divizate în erori de natură factologică (informațiile pe care cel ce califică le dobândește pot fi incomplete sau eronate, să nu corespundă adevăratei stări de lucruri) și erori de apreciere, care pot fi comise dacă sunt neglijate legile logicii, principiile dreptului, interpretarea este defectuoasă.

În contextul celor investigate și argumentate în teză, propunem următoarele **recomandări**:

1. Apreciind eforturile organului suprem de justiție în vederea determinării instanțelor să procedeze la o calificare corectă, considerăm că acestea ar putea fi dezvoltate prin faptul că în primul rând să fie mult diminuat numărul solicitărilor respinse, iar în al doilea rând, atunci

când este respinsă o solicitare de aviz consultativ să fie indicate cel puțin niște repere pentru instanțe, căci solicitarea de aviz consultativ denotă o dificultate de calificare pe care instanțele o sesizează și neglijarea acesteia apoi poate duce la rezultate negative.

2. Pentru toți cei care sunt abilitați prin lege cu atribuții de calificare juridică (ofițeri de urmărire penală, procurori, avocați, judecători etc.) sunt importante toate etapele procesului de calificare, dar în mod special trebuie reconsiderată etapa alegerii normei/normelor juridice, care reprezintă o activitate complexă ce înglobează atât analiza elementelor extrinseci, cât și a celor intrinseci a normei/normelor alese. Din acest motiv în Manualele destinate judecătorilor trebuie să se evidențieze clar: aflarea în vigoare a normei/normelor, dacă a fost publicat actul normativ-juridic în care se află, constituționalitatea ei/lor, ce soluție să fie adoptată în caz de concurență a normelor juridice.

3. Din considerentul că înainte de calificare a faptei nu se poate constata cu certitudine dacă ea reprezintă o infracțiune, contravenție, delict etc. este recomandabil a formula mai precis art. 12 alin. (2) CP al RM și anume de substituit sintagma „Locul săvârșirii infracțiunii transnaționale” cu sintagma ”Locul săvârșirii faptei prejudiciabile cu caracter transnațional”.

4. Urmând exemplul Manualului judecătorului ar fi oportun de alcătuit un Manual al legiuitorului în care să fie expuse reguli și procedee de tehnică legislativă, dar și date sociologice pentru a ajuta deputații să cunoască și să aprecieze just valorile societății la momentul respectiv pentru a le proteja cu ajutorul legilor adoptate de ei și astfel a realiza o calificare justă.

Avantajele și valoarea elaborărilor propuse pot fi constatate, fiind determinate de faptul că pentru prima dată în literatura teoretico-juridică a fost abordată problema calificării în drept sub aspectul definerii conceptului, al trasării perspectivelor din care este elucidat acest concept, a formelor și tipurilor calificării, de asemenea, au fost identificate instrumente și modalități de depășire a dificultăților în procesul de calificare juridică cu indicarea factorilor ce generează erori de calificare.

Având în vedere cele mai sus menționate, considerăm că teza contribuie la soluționarea unei probleme științifice de importanță majoră, care constă în elaborarea unor standarde comune pentru fundamentarea calificării juridice (concepte determinate, etape de realizare, identificare de instrumente, soluții în depășirea erorilor de calificare), prin integrarea unor teorii în cadrul doctrinei existente, în vederea consolidării conceptului de calificare juridică (proces și rezultat) în studiile naționale.

Planul cercetărilor de perspectivă în investigarea temei poate fi direcționat spre:

- Aprofundarea unor subiecte ale problemei de calificare juridică, în special, în ceea ce privește activitatea de calificare prealabilă pe care trebuie s-o întreprindă legiuitorul;
- Studierea jurisprudenței naționale și sistematizarea materialelor ce denotă dificultăți de calificare;
- Studierea jurisprudenței europene și popularizarea ei în vederea asimilării unor metode eficiente de calificare.

BIBLIOGRAFIE

1. Aramă E., Ciobanu R. Metodologia Dreptului: (sinteze pentru seminar)/; Univ. de Stat din Moldova, Fac. de Drept, Catedra teoria și Istoria Dreptului. - Chișinău: CEP USM, 2011; 166 p
2. Avornic Gh. Tratat de Teoria generală a statului și dreptului. Volumul II, Editura Tipografia Centrală. Chișinău 2010, 580p.
3. Baltag D. Teoria generală a dreptului. Curs universitar. Editura Tipografia centrală, Chișinău 2010; 536p
4. Bobei R. B. Calificarea și conflictul de calificări în dreptul internațional privat. București : All Beck, 2005. 501p.
5. Copețchii St., Hadîrcă Ig. Calificarea infracțiunii. Note de curs. Tipografia Centrală, Chisinau 2015, 352p.
6. Jugastru Călina. Calificarea în conflictele de legi și în conflictele de jurisdicții. În: Universul juridic, București, nr.6, 2016, p.63-94.
7. Macovei I., Dominte N.R., comentariul art. 2558 C. civ., în F.-A. Baias, E. Chelaru, R. Constantinovici, I. Macovei (coord.), „Noul Cod civil. Comentariu pe articole”, vol. II, București: C.H. Beck, 2012. 2784p.
8. Negru A. Aplicarea dreptului – formă specială a realizării dreptului, Dimensiunea științifică și praxiologică a dreptului, Materialele conferinței științifice internaționale „Contribuții la dezvoltarea doctrinară a dreptului” In onorem Elena Aramă, doctor habilitat în drept, profesor universitar, Om emerit. Chișinău 14-15 martie 2009, Chișinău: Bons Offices, 2009, 448p.

9. Negru B, Negru A. Teoria generală a dreptului și statului. Chișinău: Bons Offices, 2006. 520 p.
10. Sîli I. „Calificarea juridică corectă a faptelor – mecanism de implementare a asigurării protecției datelor cu caracter personal” În materialele Conferinței științifico-practice „Provocările societății contemporane. Protecția datelor cu caracter personal: o nouă provocare. Chișinău, 2014. (p.129-134); 190 p.
11. Sîli I. „Concepte și categorii în drept ca instrumente ale calificării juridice – spre asigurarea aplicării normelor constituționale” În: Volumul Colectiv al Conferinței internaționale „Constituția și societatea contemporană organizată de Centrul de Studii și Cercetării Juridice și Socio-Administrative din cadrul Universității Petrol Gaze din Ploiești și Asociația Română de Drept și Afaceri Europene (ARDAE), București: Editura Universitară, 2014, (p.206-219); 476 p.
12. Sîli I. „Fundamentarea logică a procesului de calificare juridică” Conferința Științifică Internațională „Perspectivele și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației”, 7 iunie 2016, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul. (p. 163-165); 444 p.
13. Sîli I. „Importanța operației de definire în calificarea juridică” În: Materialele Conferinței Științifice Internaționale cu genericul: „Rolul științei și educației în implimentarea Acordului de Asociere la Uniunea Europeană”, Chișinău, 5 februarie 2015, Eveniment dedicat aniversării a 60 de ani ai academicianului Valeriu Canțer, președinte al CNAA. Lucrări expuse în cadrul atelierului socio-uman, desfășurat în incinta USPEE „Constantin Stere”, Iași: ed.Vasiliana 98, 2015, (p.107-109); 790 p.
14. Sîli Ira, Aramă Elena. Statul de drept: între legisprudență și jurisprudență , Revista Națională de drept nr.6, Chisinău, 2017, p. 2 – 8.

Adnotare

Sîli Ira, Fundamentele teoretice ale calificării juridice. Teză de doctor în drept. Specialitatea: 551.01 – Teoria generală a dreptului, Chișinău, 2019.

Structura tezei: Introducere, patru capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 250 titluri, 132 pagini de bază, 11 pagini anexe. Rezultatele obținute au fost reflectate în 10 publicații științifice cu volumul total de 3,92 c.a.

Cuvinte-cheie: Calificare juridică, proces, rezultat, elaborarea dreptului, realizarea și aplicarea dreptului, concepte, categorii, standarde, principii, dificultăți de aplicare, erori de calificare.

Domeniul de studiu: Teoria generală a dreptului

Scopul și obiectivele tezei: Scopul prezentei teze îl constituie cercetarea complexă și multilaterală a calificării juridice pentru identificarea problemelor ce țin de fundamentarea teoretică a calificării juridice, imperios necesară pentru elucidarea calificării juridice în procesul aplicării, dar și elaborării dreptului, delimitarea clară a instrumentelor calificării juridice, cât și importanța raționamentului logic, a standardelor și principiilor dreptului în procesul de calificare. În cuprinsul tezei atingerea scopului presupune realizarea următoarelor obiective: studiul literaturii juridice teoretice și ramurale în scopul identificării opiniilor existente referitoare la calificarea juridică; identificarea interpretărilor individuale referitor la conceptul calificării juridice ca proces și calificarea juridică ca rezultat; studiul teoretic ce ține de delimitarea conceptuală a noțiunii de calificare juridică de alte noțiuni adiacente, dar și demonstrarea interacțiunii și legăturii genetice dintre acestea; determinarea rolului calificării juridice în scopul consolidării statului de drept; definirea conceptului, categoriei în calitate de instrumente fundamentale în procesul de calificare juridică; analiza hotărârilor explicative și avizelor consultative ale Curții Supreme de Justiție din Republica Moldova în scopul evidențierii dificultăților în procesul de calificare juridică la etapele de aplicare a dreptului; clasificarea categoriilor și tipurilor de calificări juridice; determinarea etapelor procesului de calificare juridică; identificarea rolului conceptelor strict determinate, a conceptelor vagi și a operației de definire la realizarea calificării juridice; argumentarea contribuției rezultatului procesului de calificare juridică la depășirea erorilor în procesul de aplicare a dreptului.

Noutatea științifică a rezultatelor obținute constă în contribuția adusă la studierea conceptului de calificare juridică întreprinsă pentru prima dată în contextul cercetărilor teoretico-juridice autohtone; clasificarea etapelor, formelor și tipurilor de calificare juridică ce schimbă viziunea metodologică orientată asupra acestor categorii de maximă generalitate și cu interferențe practice; analiza teoretică a instrumentelor conceptuale a categoriilor, precum și, în scopul depășirii dificultăților calificării juridice, depistarea erorilor de calificare și a factorilor care le generează.

Problema științifică soluționată constă în elaborarea unor standarde comune pentru fundamentarea calificării juridice (concepte, categorii, etape de realizare, identificare de instrumente, soluții în depășirea erorilor de calificare), prin integrarea unor teorii în cadrul doctrinei existente, în vederea integrării și consolidării conceptului de calificare juridică (proces și rezultat) în studiile naționale.

Semnificația teoretică și valoarea aplicativă a lucrării sunt determinate de actualitatea și noutatea sa științifică. Concluziile și propunerile formulate în lucrare vor oferi soluții ce pot fi utilizate:

- în plan teoretic ca material inițial pentru o abordare ulterioară mai aprofundată a unor probleme particulare ce țin de procesul de calificare juridică;
- în plan normativ-legislativ și jurisprudențial în activitatea de elaborare și de aplicare corectă a dreptului în procesul de reformare a legislației ce reglementează diferite domenii ale ramurilor concrete de drept - civil, penal, internațional etc. cu referire la calificarea juridică;
- în procesul didactic universitar la disciplinele: teoria generală a dreptului, drept penal, logica juridică, metodologia dreptului.

Implementarea rezultatelor științifice Rezultatele științifice obținute sunt utilizate în activitatea de analiză și studiu a actelor de aplicare și elaborare a dreptului, în scopul identificării erorilor de calificare juridică pentru formularea unor standarde cu caracter de recomandare pentru procesul de realizare a dreptului și aplicare uniformă a prevederilor legale.

ANNOTATION

Sili Ira, Theoretical Foundations of Legal Qualification. PhD thesis in law. Specialty: 551.01 - The General Theory of Law, Chisinau, 2019.

Structure of the thesis: Introduction, four chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 250 titles, 132 basic pages, 11 anexe pages. The results obtained were reflected in 10 scientific publications with total volume of 3.92 c.a.

Keywords: Legal qualification, process, outcome, law development, law enforcement and enforcement, concepts, categories, standards, principles, implementation difficulties, qualification errors.

Field of study: General Theory of Law

The aim and objectives of the thesis: The purpose of this thesis is the complex and multilateral research of the legal qualification for identifying the problems related to the theoretical substantiation of the legal qualification, imperative for the elucidation of the legal qualification in the process of application but also for the elaboration of the law, the clear delineation of the instruments of legal qualification, as well as the importance of logical reasoning, standards and principles of law in the process of qualification. In the thesis the achievement of the goal presupposes the following objectives: study of the theoretical legal literature and branches in order to identify the existing opinions regarding the legal qualification; identifying individual interpretations of the concept of legal qualification as a process and legal qualification as a result; the theoretical study of the conceptual delimitation of the notion of legal qualification from other adjacent notions, but also the demonstration of the interaction and the genetic link between them; determining the role of legal qualifications in order to strengthen the rule of law; defining the concept, category as fundamental tools in the legal qualification process; analyzing the explanatory judgments and advisory opinions of the Supreme Court of Justice of the Republic of Moldova in order to highlight the difficulties in the legal qualification process at the law enforcement stages; classification of categories and types of legal qualifications; determining the stages of the legal qualification process; identifying the role of strictly defined concepts, vague concepts and definition of the legal qualification; the argumentation of the contribution of the outcome of the legal qualification process to overcoming errors in the law enforcement process.

The scientific novelty of the obtained results is the contribution made to the study of the legal qualification concept undertaken for the first time in the context of the local theoretical and legal researches; the classification of stages, forms and types of legal qualifications that change the methodological vision oriented on these categories of maximum generality and with practical interferences; the theoretical analysis of the conceptual tools of the categories, as well as, in order to overcome the difficulties of the legal qualification, the detection of the qualification errors and the factors that generate them.

The solved scientific problem consists in the elaboration of common standards for the substantiation of the legal qualification (concepts, categories, stages of achievement, identification of tools, solutions in the overcoming of qualification errors), by integrating some theories in the existing doctrine, in order to integrate and consolidate the concept of legal process (process and outcome) in national studies.

The theoretical significance and applicative value of the work are determined by its scientific novelty and novelty. The conclusions and proposals made in the paper will provide solutions that can be used:

- theoretically as a starting point for a more in-depth approach to particular problems related to the legal qualification process;
- in the normative-legislative and jurisprudential plan in the activity of elaboration and correct application of the law in the process of reforming the legislation regulating different areas of the concrete branches of law - civil, criminal, international etc. with reference to legal qualification;
- in the didactic process at the disciplines: general theory of law, criminal law, juridical logic, law methodology.

Implementation of scientific results The scientific results obtained will be used in the activity of analyzing and studying the application and elaboration of the law, in order to identify the legal qualification errors for the formulation of some standards of recommendation for the process of realization of the law and the uniform application of the provisions legal.

АННОТАЦИЯ

Сыли Ира, Теоретические основы правовой квалификации. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Специальность: 551.01 - Общая теория права, Кишинэу, 2019 год.

Структура диссертации: введение, четыре главы, общие выводы и рекомендации, библиография - 250 наименований, 132 основных страниц, 11 страниц приложений. Полученные результаты были отражены в 10 научных публикациях с общим объемом 3,92 а. л.

Ключевые слова: правовая квалификация, процесс, результат, развитие законодательства, правоприменение и правообразование, понятия, категории, стандарты, принципы, трудности квалификации, ошибки квалификации.

Область исследования: Общая теория права

Цель и задачи диссертации: Целью данной диссертации является комплексное и многостороннее исследование юридической квалификации для выявления проблем, связанных с теоретическим обоснованием правовой квалификации, обязательным для выяснения правовой квалификации в процессе применения, а также для разработки закона, четкого разграничения инструментов правовой квалификации, а также важность логических рассуждений, стандартов и принципов права в процессе квалификации. В работе достижение цели предполагает следующие задачи: изучение теоретической юридической литературы и отраслей с целью выявления существующих мнений относительно правовой квалификации; определение индивидуальных интерпретаций концепции юридической квалификации как результата процесса и правовой квалификации; теоретическое исследование концептуальной делимитации понятия юридической квалификации от других смежных понятий, а также демонстрация взаимодействия и генетической связи между ними; определение роли правовых квалификаций в целях укрепления верховенства права; определение концепции, категории как основных инструментов в процессе правовой квалификации; анализ пояснительных решений и консультативных заключений Верховного Суда Республики Молдова с целью выявления трудностей в процессе правовой квалификации на этапах правоохранительной деятельности; классификация категорий и типов правовой квалификации; определение этапов процесса правовой квалификации; определение роли строго определенных понятий, неопределенных понятий и определения правовой квалификации; аргументация вклада результатов процесса правовой квалификации в преодоление ошибок в правоприменительном процессе.

Научная новизна полученных результатов - вклад, внесенный в исследование концепции правовой квалификации, впервые проведенной в контексте местных теоретических и правовых исследований; классификация этапов, форм и типов правовой квалификации, которые изменяют методологическое видение, ориентированное на эти категории максимальной общности и с практическими результатами; теоретический анализ концептуальных инструментов категорий, а также, чтобы преодолеть трудности юридической квалификации, выявить квалификационные ошибки и факторы, которые их порождают.

Решенная научная проблема заключается в разработке общих стандартов для обоснования правовой квалификации (понятий, категорий, этапов реализации, идентификации инструментов, решений в преодолении квалификационных ошибок), путем интеграции некоторых теорий в существующую доктрину с целью интеграции и закрепления концепции юридической квалификации (процесс и результат) в национальных исследованиях.

Теоретическая значимость и прикладная ценность работы определяются ее научной новизной и актуальностью. Выводы и предложения, сделанные в работе, будут способствовать нахождению решений, которые могут быть использованы:

- в теоретическом плане - как отправная точка для более углубленного подхода к конкретным проблемам, связанным с процессом правовой квалификации;
- в нормативно-законодательном и правовом плане в деятельности по разработке и правильному применению закона в процессе реформирования законодательства, регулирующего различные области конкретных отраслей права - гражданских, уголовных, международных и т. д. со ссылкой на юридическую квалификацию;
- в дидактическом процессе по дисциплинам: общая теория права, уголовное право, юридическая логика, методология права.

Внедрение научных результатов Полученные научные результаты будут использованы в деятельности по анализу и изучению применения и разработке закона с целью выявления юридических ошибок квалификации для формулирования стандартов с рекомендательным характером для правоохранительного процесса и единообразного применения положений закона.

SÎLI IRA
FUNDAMENTELE TEORETICE ALE CALIFICĂRII JURIDICE

SPECIALITATEA: 551.01 – TEORIA GENERALĂ A DREPTULUI;

AUTOREFERAT AL TEZEI DE DOCTOR ÎN DREPT

Bun de tipar: 29.08.2019
Hârtie ofset. Tipar laser.
Coli de tipar: 1,0

Formatul hârtiei 60x84 1/16
Tirajul 50 ex.
Comanda Nr. 322

Tipografia SRL „Artpoligraf”
Adresa: mun.Chisinau, str. Cornescu A. nr. 2